

ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪ ਕਰਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ/ਅਧਿਆਪਨ, ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟ ਕਰਨ, ਇਕ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣ, ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਖਰ-ਜੋੜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਪੱਖੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ, ਚਿੱਤਰ ਰੂਪ ਨੂੰ ਲਿਖਤ (ਵਰਡ ਦੀ ਫਾਈਲ) 'ਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਆਫ-ਲਾਈਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1. ਗੂਗਲ ਇਨਪੁਟ ਟੂਲ (Google Input Tool)

ਗੂਗਲ ਇਨਪੁਟ ਟੂਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੂਗਲ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਕੋਡ ਮਿਆਰੀ ਫੋਂਟ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਅਰਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਬੰਗਾਲੀ ਸਮੇਤ 22 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੂਗਲ ਇਨਪੁਟ ਮੈਥਲ ਐਡੀਟਰ (IME) ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਮਨ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮੁਖੀ 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੂਲ ਨੂੰ www.google.com/inputtools/windows ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਲਿਪੀਕਾਰ (Lipikaar)

ਲਿਪੀਕਾਰ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ (QUERTY) ਕੀ-ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਅੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਲਿਪੀ : ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅੱਖਰ, ਵਰਣਮਾਲਾ, ਲਿਖਤ

ਹੈ। ਲਿਪੀਕਾਰ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਡੈਸਕਟਾਪ ਅਧਾਰਿਤ ਸਾਰੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐੱਮ ਐੱਸ ਵਰਡ, ਐਕਸਲ, ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ, ਵਰਡ ਪੈਡ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਐਕਸਪਲੋਰਰ ਆਦਿ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਿਪੀਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.lipikaar.com ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਪੀਕਾਰ ਮਿਆਰੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੋਂਟ 'ਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਬਿਹਤਰੀਨ ਟੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਮਨ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਬਰਾਹਾ (Baraha)

ਬਰਾਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਛਪਾਈ ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਿਆਰੀ ਐਡੀਟਰ (ਸਾਫਟਵੇਅਰ) ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ, ਕੰਨੜ, ਤੇਲਗੂ, ਮਰਾਠੀ, ਤਾਮਿਲ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 15 ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਹਾ ਨੂੰ ਐੱਮ ਐੱਸ ਵਰਡ, ਐਕਸਲ, ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ, ਓਪਨ ਆਫਿਸ, ਪੇਜ ਮੇਕਰ, ਕੋਰਲ ਡਰਾਅ, ਫੋਟੋਸ਼ਾਪ, ਫੇਸਬੁੱਕ, ਟਵੀਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.baraha.com ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਜੀ-ਲਿਪੀਕਾ (G-Lipika)

ਜੀ-ਲਿਪੀਕਾ ਰਾਹੀਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਸਮੇਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਈ-ਮੇਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੋਂਟ (ਰਾਵੀ) ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਤਲੁਜ ਫੋਂਟ 'ਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ www.gurmukhifontconverter.com ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਅੱਖਰ (Akhar)

‘ਅੱਖਰ’ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਲ੍ਹਾ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ 120 ਫੋਂਟਾਂ ਅਤੇ 37 ਕੀ-ਬੋਰਡ ਖਾਕਿਆਂ (Logouts) 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

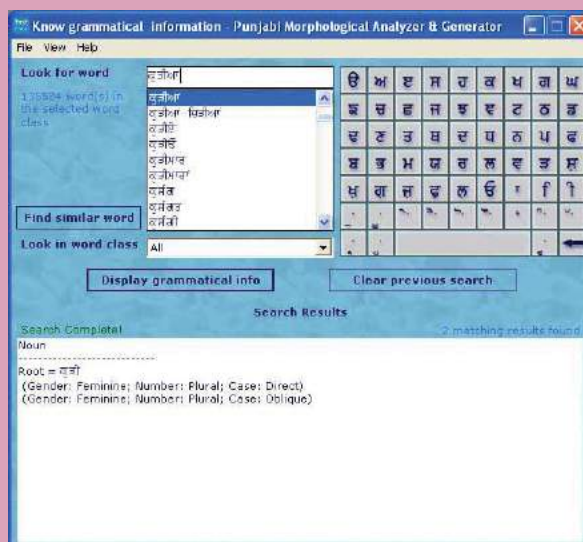
ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਸਰਚ-ਰਿਪਲੇਸ ਸਹੂਲਤ ਹੈ, ਫ਼ੋਂਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਅਤੇ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀਆਂ ਵਿਚ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਪੈੱਲ ਚੈੱਕਰ ਸਹੂਲਤ ਬੜੀ ਦਮਦਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਯੂਨੀਕੋਡ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਰਵਾਇਤੀ ਫ਼ੋਂਟ 'ਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਮੈਟਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਕੋਡ ਰਾਵੀ 'ਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ। 'ਅੱਖਰ' ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.punjabicomputer.com ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

6. ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਟਰਫੇਸ ਪੈਕ (LIP)

ਇਹ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫ਼ਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਭਾਸ਼ਾਈ ਟੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੰਡੋਜ਼ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰਤ (Skin) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਟਰਫੇਸ ਪੈਕ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਇਲਾਗ ਬਕਸੇ, ਮੀਨੂ, ਕੰਟਰੋਲ ਪੈਨਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਮਾਂਡਾਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਕੇ ਦਿਖਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੈਕ/ਟੂਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ www.windows.microsoft.com ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ : ਬੋਸ (BOSS)

ਬੋਸ (BOSS : Bharat Operating System Solution) ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਇਨਕਸ (Linux) ਅਧਾਰਿਤ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾ ਸਰੋਤ (Open Source) ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ-ਡੈੱਕ ਚੇਨੱਈ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਸੋਰਸ ਸੈਂਟਰ ਫ਼ਾਰ ਫ਼ਰੀ ਐਂਡ ਓਪਨ ਸੋਰਸ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ (NRCFOSS) ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ' ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅਸਾਮੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁਲ 19 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਸੰਸਕਰਨ 5.0

ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਬੋਸ ਅਨੋਖਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਸ ਨੂੰ www.cdac.in ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਮੁਫਤ 'ਚ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. ਜੀ-ਟਰਾਂਸ (G-Trans)

ਜੀ-ਟਰਾਂਸ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ www.learnpunjabi.org ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਓਸੀਆਰ (OCR)

ਓਸੀਆਰ (Optical Character Recognition) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਛਪੀ ਹੋਈ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ (Text Format) ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਛਪੇ ਅੰਕੜਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਿਵੇਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਚਲਾਨ ਫਾਰਮ, ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ, ਕੰਪਿਊਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਰਸੀਦਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਾਰਡ, ਡਾਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਟਾਈਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਟਾਈਪ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵਰਡ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਬੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲਣ (Text-to-Speech) ਲਈ ਇਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ' ਤਹਿਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਰੇ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ www.ildc.in/Punjabi/Pdownload2k.htm ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫ਼ੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ (Punjabi Unicode Font Converter)

ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਫ਼ੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ੌਂਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੜੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਪਲਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਟੈਕਸਟ ਐਡੀਟਰ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹਨ। Convert with Formatting ਵਾਲੇ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮੂਲ ਮੈਟਰ ਵਿਚਲੀ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ-ਬੋਲਡ, ਇਟੈਲਿਕ, ਅੰਡਰਲਾਈਨ, ਰੰਗ ਆਦਿ) ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲਿਆਂ ਫ਼ੌਂਟ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gurmukhifontconverter.com ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ

ਟਿੱਪਣੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਪੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਬਾਰੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪ ਕਰਨ, ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟ ਕਰਨ, ਇਕ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਤੇ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲਣ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ

1. ਦੱਸੋ ਖਾਂ ਭਲਾ :

- (i) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?
- (ii) ਗੂਗਲ ਇਨਪੁਟ ਟੂਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
- (iii) ਲਿਪੀਕਾਰ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਡੈਸਕਟਾਪ ਆਧਾਰਿਤ ਕਿਹੜੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
- (iv) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ 'ਅੱਖਰ' ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।
- (v) ਬੋਸ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ?
- (vi) 'ਟੈਕਸਟ ਐਡੀਟਰ' ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਨ।
- (vii) ਓ ਸੀ ਆਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?
- (viii) 'ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਟਰਫੇਸ ਪੈਕ' ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ?
- (ix) 'ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ' ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਆਉ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰੀਏ

ਓ. ਪਾਠ ਤੋਂ ਅੱਗੇ

- (i) ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ?
- (ii) ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
- (iii) ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਵਰ ਕਿ ਸਰਾਪ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਅ. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

- (i) ... ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਈ-ਮੇਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (ii) ਅੱਖਰ ਨੂੰ ... ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- (iii) ਬੋਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਸੰਸਕਰਨ ... ਹੈ।
- (iv) ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਬੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ... ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ।
- (v) ... ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ।

ੲ. ਜੋੜੇ ਬਣਾਉ :

ਬੋਸ	www.baraha.com
ਗੂਗਲ ਇਨਪੁਟ ਟੂਲ	www.lipikaar.com
ਲਿਪੀਕਾਰ	www.cdac.in
ਬਰਾਹਾ	www.learnpunjabi.org
ਜੀ-ਟਰਾਂਸ	www.google.com/inputtools/windows